

de felicitate creaturæ ex hoc quod Deo unitur per operationem; sed ipsa natura beatificatur ex hoc quod Deo unitur in persona.

Et per hoc etiam patet responsio ad tertium: quia prædestinatio aliorum hominum non est ad unionem in persona, sed ad unionem per operationem.

SOLUTIO II.

Ad secundam quæstionem dicendum, quod multa requiruntur in prædestinatione & ex parte (1) prædestinantis, & ex parte prædestinati, & secundum terminum à quo, & secundum terminum ad quem, secundum quod potest attendi diversitas inter prædestinationem Christi & nostram. Ex parte autem prædestinantis, qui Deus est, non est diversitas inter prædestinationem Christi & nostram; est autem differentia ex parte prædestinati: quia in nobis est de persona, in Christo autem de natura, ut dictum est. Similiter est differentia ex parte termini à quo: quia in nobis est, ut liberemur à peccato, sicut dicit Glossa super illud Rom. viii. *Quos prædestinavit, hos vocavit*: in Christo autem non, quia neque contraxit, neque fecit peccatum. Sed neutra istarum differentiarum diversificat rationem prædestinationis; sed solum illa quæ est essentialis, & specifica. Specifica autem differentia cujuslibet motus, vel operationis accipitur penes terminum ad quem. Illud autem (2) ad quod est prædestinatio, non est unius rationis in Christo, & in nobis: quia prædestinatio Christi est ad unionem in persona; prædestinatio autem nostra ad unionem per operationem, aut per habitum assimilationem: & hæc duæ uniones non sunt unius rationis, sed se habent secundum prius, & posterius, & perfectum, & diminutum: & ideo prædestinatio Christi, & nostra non est unius rationis, secundum univocationem, sed secundum analogiam.

Et per hoc facile est respondere ad objecta.

SOLUTIO III.

Ad tertiam quæstionem dicendum, quod in ipsa prædestinatione duo sunt: unum æternum, scilicet ipsa Dei operatio; & aliud temporale, scilicet prædestinationis effectus. Prædestinatio ergo nostra quantum ad illud quod est æternum in ipsa, causam non habet; sed quantum ad effectum potest habere causam, in quantum scilicet ejus effectus producitur mediantibus aliquibus causis creatis: & secundum hoc prædestinationis nostræ causa efficiens est prædestinatio Christi, in quantum ipse est mediator nostræ salutis; & formalis, in quantum in filios Dei ad imaginem ejus prædestinamur; & finalis, in quantum nostra salus in ejus gloriam redundat.

Et per hoc patet solutio ad objecta.

EXPOSITIO TEXTUS.

Christum secundum hominem non esse personam, nec aliud. Primum horum conceditur ab omni opi-

nione; secundum autem non, sed à tertia tantum: quia primæ duæ opiniones dicunt, quod, secundum quod Christus est homo, est aliquid. Hoc autem negare est error.

Secundum enim multiplicem habet rationem. Ista divisio accipitur ex comparatione replicationis ad subiectum propositionis: quia potest fieri replicatio vel ejus quod antecedit subiectum, & sic notat causam; vel ejus quod sequitur, & sic notat habitum, aut quodcumque aliud accidens; sed specialiter nominat habitum propter rationem tertiæ opinionis: vel ipsius subiecti; & hoc vel quantum ad naturam, & sic exprimit conditionem naturæ; vel quantum ad suppositum, & sic notat unitatem personæ in Christo.

Illam tamen personæ descriptio non est data pro divinis personis. Contra est quod directe ponit eam Boetius in materia ista in Lib. de duab. nat. Dicendum, quod Magister verum dicit, si capiantur strictè ea quæ in divisione ponuntur; sed Boetius large accipit: & hoc patet in I. Lib. dist. xxv.

Non autem sic dicitur Filius natura. Dicitur enim Deus natura quasi formaliter; sed dicitur Filius natura, non formaliter, sed quantum ad modum originis, quia per modum naturæ procedit.

Christus nunquam fuit non filius: nec prius tempore, sicut nos, nec prius natura, aut intellectu, sicut Angeli, si in gratia creati sunt.

Christum filium Virginis esse natura, & gratia. Contra. Natura, & gratia ex opposito dividuntur. Ergo quod est per gratiam, non est per naturam.

Præterea. Christus est filius matris, sicut & quilibet alius homo. Sed alii homines non sunt filii matrum suarum per gratiam. Ergo nec Christus.

Dicendum ad primum, quod gratia unionis non opponitur contra naturam: quia per eam una persona fit duarum naturarum: & sic quod inest per gratiam unionis, inest per alterutram naturarum naturaliter.

Ad secundum dicendum, quod Christum, in quantum hominem, nasci ex matre, non fuit per gratiam; sed nasci simul Deum, & hominem, hoc fuit per gratiam unionis.

Non talis hic filius. Ergo videtur quod filiatio dicitur æquivoce. Dicendum, quod non univoce, nec æquivoce, sed analogice, sicut & alia quæ dicuntur de Deo, & creaturis.

Origine, non adoptione. Hoc dicitur contra Nestorium, qui cum poneret in Christo duas personas, non potuit ponere unionem nisi per gratiam; & sic sequeretur quod persona hominis non sit Filius Dei nisi per gratiam habitualement adoptionis, sicut & nos.

Veritate, non nuncupatione. Hoc dicitur contra Sabellium, qui posuit distingui personas tantum nominaliter.

Nativitate, non creatione. Et hoc dicitur contra Arium, qui dicebat Filium Dei esse creaturam.

DISTINCTIO XI.

Utrum Christus sit creatura, sive creatus, vel factus.

Solet etiam quæri, utrum debeat simpliciter dici, atque concedi, Christum esse factum, vel creatum. Ad quod dici potest, quod hoc simpliciter, & absque determinatione minus congruenter dicitur; & si quandoque brevitas causa simpliciter denuntietur, numquam tamen simpliciter debet intelligi; quia, ut

(1) *Al.* prædestinationis. (2) *Al.* deest ad.

Augustinus in I. Lib. de Trinit. cap. xii. ait, cum de Christo loquimur, quid, secundum quid, & propter quid dicatur, prudens, & diligens, ac pius lector intelligere debet. Qui Christum, vel Dei Filium non esse factum, vel creatum in Lib. I. de Trinit. cap. vi. ostendit, ita inquit. „In principio erat Verbum, & Verbum caro factum est, & omnia per ipsum facta sunt. „Neque dicit omnia nisi quæ facta sunt, scilicet omnem creaturam. Unde liquido apparet ipsum factum non esse per quem facta sunt omnia; & si factus non est, creatura non est. Si autem creatura non est, ejusdem cum Patre substantiæ est. Omnis enim substantiæ quæ Deus non est, creatura est; & quæ creatura non est, Deus est. Sed si Filius non ejusdem substantiæ est cum Patre, ergo facta substantia est, & si facta substantia est, non omnia per ipsum facta sunt. At omnia per ipsum facta sunt. Facta igitur substantia non est, sed una cum Patre (1) infecta substantia est. (2) Item in eodem Lib. & cap. „Si vel Filium fecit Pater quem non fecit ipse Filius, non omnia per Filium facta sunt. At omnia per Filium facta sunt. Ipse igitur factus non est, ut cum Patre faceret omnia, quæ facta sunt. „Idem in Lib. lxxxiii. Quæstionum, quæst. lxxviii. „Dicitur creatura quidquid fecit Pater Deus per Filium: qui non potest appellari creatura, quoniam per ipsum facta sunt omnia. „Ambrosius in Lib. de Fid. I. cap. vi. ait: „Probemus (3) creaturam non esse Dei Filium. Audivimus enim in Evangelio, Marc. ult. 15. Dominum mandasse discipulis: Prædicare Evangelium universæ creaturæ. Qui universam creaturam dicit, nullam excipit: & ubi sunt qui creaturam (4) Christum appellant? Nam si creatura esset, sibi mandaret Evangelium prædicari, & subiectus esset vanitati: quia, testante Apostolo, Rom. vii. omnis creatura vanitati subiecta est. Non igitur Christus creatura est, sed Creator, qui docendæ creaturæ discipulis mandat officium. „

De perfidia, & pœna Arii. (5)

Arii hæc fuisse perfidia legitur, ut Christum creaturam fateretur; ideo effusa sunt Arii viscera, atque crepuit medius, prostratus in faciem, ea quibus Christum negaverat, cæca ora pollutus. „His aliisque pluribus testimoniis instrumur, non debere fateri simpliciter Christum esse factum, vel creaturam; sed addita determinatione recte dici potest, ut si dicatur: Factus secundum carnem, vel secundum hominem: ut factura humanitati, non Deo tribuatur. Ut enim ait Ambrosius in Lib. I. de Fid. cap. ix. „non Deus factus est; sed Deus Dei Filius natus est; postea vero secundum carnem homo factus est Maria est. Mihi sit enim Deus Filium suum (6) factum ex muliere, factum sub lege. Galat. iv. 4. Filium, inquit, suum, scilicet non unum de multis. Cum dicit suum, generationis æternæ proprietatem signavit. Postea factum ex muliere asseruit, ut factura non Divinitati, sed assumptioni corporis adscriberetur. Factum igitur ex muliere dicit, propter carnis susceptionem; sub lege, propter (7) observantiam legis. (8) Generatio generationi non præjudicat, nec caro Divinitati. Deus enim æternus incarnationis sacramentum suscepit, non dividuus, sed unus, & in utroque unus, scilicet Divinitate, & corpore. Non enim alter ex Patre, alter ex Virgine; sed idem aliter ex Patre, aliter ex Virgine: qui factus est secundum nostræ susceptionem naturæ, non secundum æternæ substantiam vitæ: quem legimus primogenitum, & unigenitum: primo, quia nemo ante ipsum; unigenitum, quia nemo post ipsum. „Ex his evidenter traditur, qua intelligentia accipiendum sit, cum dicitur Christus factus; vel simpliciter, vel cum additamento, ut factura scilicet, vel creatura, non assumentem Deum, sed ad assumptum hominem referatur. In Deo autem creatura esse non potest, ut ait Ambrosius in I. Lib. de Trinit. (9) „Numquid dicto factus est Christus? Numquid mandato creatus est Christus? Quomodo autem creatura in Deo esse potest? Etenim Deus naturæ simplicis est, non conjunctæ, atque compositæ; cui nihil accidat, (10) sed solum quod divinum est, in natura sua habeat. „Etsi ergo Christus secundum hominem dicitur creatura, non tamen Christus simpliciter prædicandus est creatura. Nec ex eo quod Christus secundum hominem dicitur creatura, potest quis progredi sic argumentando. Si, secundum quod homo, Christus est creatura, vel rationalis, vel irrationalis; vel quæ est Deus, vel non: nitens per hoc probare, Christum esse aliquid non divinum, quia quod ipse est, secundum hominem ipse est. Et ideo si secundum hominem est substantia aliqua non divina, est utique aliquid non divinum. Sed ex tropicis locutionibus non est recta argumentationis processio. Illa autem locutio tropica est, qua Christus dicitur creatura vel simpliciter, vel cum adjunctione.

DIVISIO TEXTUS.

Postquam determinavit Magister, qualiter ea quæ sunt dignitatis in humana natura, de Christo possunt, vel non possunt dici; hic determinat quomodo de Deo dici possunt ea quæ ad defectum naturæ humanæ pertinent: & dividitur in duas partes. In prima inquit, utrum nomen creaturæ, quod de humana natura dicitur, de Christo dici possit. In secunda, utrum illi defectus qui consequuntur ipsam, in quantum creatura, vel alio modo, ipsi convenire possint, dist. xii. ibi: *Post prædicta quæritur, utrum homo ille cœperit esse, vel semper fuerit.* Prima in tres. In prima movet quæstionem; in secunda determinat in III. Sent. Tom. III.

(1) *Al.* perperam imperfecta. (2) *Addit Nicolai:* Vel sicut Augustinus concludit, unus igitur ejusdemque cum Patre substantiæ est &c. (3) *Al.* superflue additur inquit. (4) *Al.* Deum. (5) *Post nunc titulum addit Nicolai:* Idem Ambrosius Lib. I. de Fide cap. ix. (6) *Al.* deest factum. (7) *Nicolai* (vel per) (8) *Nicolai addit:* De incarnationis dominicæ mysterio cap. v. (9) *Editio Veneta an. 1593. ad marginem notat:* sive de Fide cap. vii. circa medium: cui consonat Nicolajus. (10) *Nicolai* (vel accedat.) (11) *Al.* Si igitur.

eam, ibi: *Ad quod potest dici;* in tertia excludit objectiones quæ contra solutionem fieri possunt, ibi: (11) *Etsi ergo Christus secundum hominem dicitur creatura, non tamen simpliciter prædicandus est creatura.* Circa primum duo facit. Primo determinat propositionem quæstionem; secundo confirmat determinationem: & primo quantum ad hoc quod Christus non possit simpliciter dici creatura, ibi: *Qui Christum, vel Dei Filium, non esse factum, vel creatum, in Lib. I. de Trin. ostendit;* secundo quantum ad hoc quod possit dici creatura cum determinatione, scilicet in quantum est homo, ibi: *Sed addita determinatione recte dici potest.*

Q2 QUÆS.

QUÆSTIO I.

HIC quærentur quatuor.

Primo. Utrum Filius Dei sit creatura.

Secundo. Utrum Christus, vel iste homo, possit dici creatura.

Tertio. Utrum sit creatura, secundum quod homo.

Quarto. Utrum omnia quæ humanæ naturæ conveniunt, de Christo possint prædicari.

ARTICULUS I.

Utrum Filius Dei sit creatura.

1. **A**D primum sic proceditur. Videtur quod Filius Dei sit creatura. Eccli. xxiv. 14. *Ab initio, & ante sæcula creata sum*: & loquitur de divina sapientia. Sed Filius Dei est Dei sapientia. Ergo ipse est creatura.

2. Præterea. Omne quod est subiectum Deo, vel minus eo, est creatura. Sed Filius Dei est huiusmodi, ut patet Joan. xiv. 23. *Pater major me est*: & I. Corinth. xv. dicitur quod Filius erit subiectus Patri, qui subiecit ei omnia. Ergo Filius Dei est creatura.

3. Præterea. Hoc modo se habent actiones ad invicem, sicut termini actionum. Sed esse, quod est terminus creationis, est prius quacumque alia forma, ad quam terminantur aliæ actiones. Ergo creatio est prior omnibus aliis actionibus, vel productionibus. Sed posterus semper præsupponit prius. Cum ergo generatio conveniat Filio Dei, secundum quam dicitur natus, videtur quod etiam creatio conveniat ei, ut dicitur creatus.

4. Præterea. Ut probat Avicenna in sua Metaph. id cuius essentia est suum esse, est per se necesse esse. Sed quod est huiusmodi, non habet esse ab alio: quia hoc quod est necesse esse absolute, non est propter aliquid aliud, ut etiam dicit Philosophus in V. Metaph. text. vi. Ergo id cuius essentia est suum esse, non habet esse ab alio. Sed Filius habet esse ab alio. Ergo non est necesse esse; nec sua essentia est suum esse. Ergo est creatura.

5. Præterea. Omne quod habet causam sui esse, est creatura. Sed Filius habet causam sui esse: quia Pater est causa Filii, ut dicit Chrysostomus; & omnes Græci Doctores concedunt. Ergo Filius est creatura.

6. Præterea. Omne quod gignitur, ad hoc gignitur ut sit. Sed quod est, non gignitur ad hoc quod sit, quia jam est. Ergo omne quod gignitur, antequam gignatur non est. Sed omne quod non fuit, & postea est, creatum est. Ergo Filius, cum genitus sit, creatum est.

7. Præterea. Omne quod habet aliquid ab alio, in se consideratum non habet illud, & caret illo, si sibi relinquatur. Sed Filius habet esse ab alio. Ergo in se consideratus non habet esse, & si sibi relinquatur, non esset. Sed hæc est conditio creaturæ, secundum quam dicitur vertibilis in nihilum: quia omnia in nihilum reverterentur, nisi ea manus conditoris teneret. (1) Ergo Filius est creatura.

Sed contra. Nulla creatura est consubstantialis Creatori. Sed Filius est consubstantialis Patri, ut dicitur Joann. x. 30. *Ego, & Pater unum sumus*.

(1) *Addit Nicolai (ut Gregorius dicitur)*

mus. Ergo Filius non est creatura.

Præterea. Omnis creatura portatur per potentiam Creatoris. Sed id quod omnia portat, non portatur. Ergo id quod omnia portat, non est creatura. Sed hoc est Filius: Hebr. 1. 3. *Portans omnia Verbo virtutis suæ*. Ergo Filius non est creatura.

Præterea. Nihil est in Deo quod sit creatura. Sed Filius est in Deo Patre, cum sit Verbum ejus; & omne verbum est in dicente. Ergo Filius non est creatura.

Præterea. Omne quod dicitur per similitudinem, reducit ad id quod proprie dicitur. Sed homines dicuntur filii Dei per assimilationem ad unicum Filium: Rom. viii. 29. *Conformes fieri imaginis Filii sui*. Ergo ipse proprie Filius dicitur. Sed nullus dicitur proprie filius alicujus, nisi habeat eandem naturam specie quam habet Pater, & vere. Ergo Filius est vere Deus. Sed nulla creatura est huiusmodi. Ergo Filius non est creatura.

SOLUTIO.

Respondeo dicendum, quod Filius naturaliter à Patre procedit: hoc enim ipsum nomen filiationis demonstrat, si vera filiatio sit; quod oportet maxime esse in illa filiatione, & paternitate ex qua omnis paternitas, & filiatio in cælo, & in terra nominatur: ad Eph. 1. 11. Maxime enim vera sunt quæ sunt causa esse veritatis in aliis, ut dicitur II. Metaph. text. 14. Omne autem quod naturaliter procedit ab altero, duo habet. Unum est quod æquatur ei à quo procedit: quia natura non postponit facere opus suum, nisi sit ex defectu agentis: qui quidem defectus est in eo quod agens naturaliter non habet perfectam virtutem ad agendum, sicut pueri ad generandum; vel in eo quod agit per transmutationem exterioris materiæ, unde effectus non sequitur nisi in fine transmutationis, & sic oportet quod duratione sequatur suam causam agentem: quæ longe sunt à Deo, cujus virtus non augetur, neque materiam ex qua operetur requirit. Restat ergo quod omne quod naturaliter à Deo procedit, coæternum sit ei; & ita Filius est ab æterno. Aliud est quod oportet esse in eo quod naturaliter procedit ab altero, quod sit simile ei à quo procedit: quia natura intendit sibi simile producere in quantum potest: unde quod aliquid naturaliter procedens non habeat perfectam similitudinem ejus à quo procedit, contingit vel ex defectu virtutis agentis, sicut in semine in quo debilitatur calor naturalis, unde non sufficit ad generandum masculinum, sed feminam; vel ex defectu materiæ, quæ non potest recipere totam virtutem agentis, sicut accidit in partibus monstris. Hæc autem duo à Deo longe sunt, ut dictum est; unde oportet quod hoc quod naturaliter à Deo procedit, perfectam similitudinem ad eum habeat. Perfecta autem similitudo esse non potest ubi non est eadem natura secundum speciem. Natura autem divina non potest esse eadem specie, nisi sit eadem numero, cum omnino sit immaterialis. Unde oportet quod Filius qui naturaliter à Deo Patre procedit, habeat eandem numero naturam cum ipso, & per consequens idem esse; & ita omnibus modis ei erit æqualis. Et quia natura, & esse Dei Patris nullo modo dependet ad nihil, vel ad non esse, ut scilicet non esse præcedat eam tempore, vel natura; ideo nec natura, nec esse Filii ad nihil aliquo modo dependet. Ex quo patet quod Filius nullo modo potest esse creatura, neque secundum quod

QUÆSTIO I.

fides de creatione loquitur, secundum quam ponimus quod non esse duratione creaturam præcessit; nec secundum quod quidam Philosophi posuerunt creationem, dicentes illud creari quod esse habet post non esse, non tempore, sed natura: & hoc est cuius esse dependens est ad non esse, quia in se consideratum, & sibi relictum non est, cum solum ab altero esse habeat. Sed de hoc in II. Lib. distinct. 11. dictum est plenius.

Ad primum ergo dicendum, quod istud verbum vel intelligitur de sapientia creata, scilicet angelica natura, quæ est ante tempora sæcularia, etsi non duratione, tamen ordine naturæ; vel intelligitur de Filio Dei quantum ad naturam assumptam, quæ etsi ante sæcula creata non fuerit, fuit tamen ab æterno prævisa creari.

Ad secundum dicendum, quod sicut Augustinus docet in I. de Trin. cap. vii. omnia quæ minorationem, aut subjectionem circa Filium Dei ponere videntur, vel referenda sunt ad naturam assumptam, secundum quam minor est Patre, in forma Dei manens æqualis Patri, ut dicitur ad Philip. 1. 1. vel referendum est ad commendationem principii, secundum quod Pater dicitur principium Filii: & secundum hoc dicitur major, quamvis Filius non sit minor, ut dicit Hilarius (IX. & XI. de Trin. & contra Arianos de Synodis fidei.)

Ad tertium dicendum, quod secundum Basilium accipere à Patre Filius habet commune cum omni creatura; sed habere per naturam est sibi proprium: unde processio Filii à Patre in aliquo convenit cum processione quæ est in creaturis communitate analogiæ, & in aliquo differt. Convenit quidem in respectu originis, qui est esse ab aliquo; differt autem in hoc processio Filii à Patre quæ est per naturam; aliorum autem per voluntatem. Ex hoc sequitur triplex differentia, ut ex dictis patet. Prima, quod Filius est consubstantialis Patri; secunda, quod est coæternus; tertia, quod esse suum nullo modo dependet ad nihil; & hæc sequitur ex prima. Unde considerandum est, quod omnia nomina, vel verba quæ important respectum originis absolute recipiuntur in processionem divinam, sicut *procedit, exit, est ab alio*; illa autem quæ important aliquid contrarium tribus prædictis, nullo modo dicuntur; sicut *factus, quod repugnat consubstantialitati*: quia facere dicitur proprie secundum operationem quam agens exercet in id quod est extra: & similiter verbum incipiendi repugnat coæternitati, & similiter verbum creandi importat dependentiam ad non esse. Sed nativitas ad respectum originis absolute addit aliquid magis pertinens ad consubstantialitatem, quam ad differentiam substantiæ; quia, sicut supra dist. viii. dictum est, nascitur proprie quod procedit conjunctum ei à quo procedit: & ideo omnia illa quæ pertinent ad generationem vivorum, quorum est nasci, dicuntur in processione Filii, sicut *oriri, & nasci, gigni, & generari*: & hæc est causa quare processio Filii potuit habere nomen proprium; non autem processio Spiritus Sancti, qui non procedit per modum nascentis. Unde generatio, vel nativitas non transmittitur ad divina; secundum quod præsupponit

creationem, sed secundum quod importat consubstantialitatem.

Ad quartum dicendum, quod ratio illa sequitur de eo quod est ab alio, habens aliam naturam ab ipso: quia sic naturæ ejus quod est ab alio, non debetur esse ex seipsa: unde ipsa non est suum esse, ut habeat necessitatem essendi ex se. Sed Filius est à Patre, habens eandem numero naturam: unde sicut natura Patris est suum esse, ac per hoc necesse esse; ita & natura Filii; nec ejus esse est aliquo modo dependens ad nihil, sicut nec esse Patris.

Ad quintum dicendum, quod esse Filii non est creatum; unde Filius non habet causam sui esse; nec suum esse habet principium: quamvis enim secundum nos ipse Filius habeat principium à quo est, non tamen causam: quia secundum nos nomen principii importat relationem originis absolute; nomen autem causæ importat respectum originis per comparisonem ad esse rei quod à causa procedit: unde terminus à quo, dicitur principium motus, non tamen causa. Sed secundum Græcos nomen causæ importat simplicem formam originem, sicut nomen principii secundum nos. Et quamvis dicamus Patrem principium Filii; non tamen dicimus Filium principium à Patre: quia nomine principii non utimur nisi in his quæ sunt constituta in esse per principium: unde linea non dicitur esse principium puncti, sicut nec motus termini à quo; sed tamen dicitur esse à principio.

Ad sextum dicendum, quod Filius non habuit esse, antequam generaretur: Sed quia generatio ejus est æterna, & esse ejus æternum est.

Ad septimum dicendum, quod sicut creatura non habet esse nisi à Deo, ita nec Filius habet esse nisi à Patre. Sed in hoc est differentia quod creatura non est illa relatio secundum quam dicitur esse à Deo, per quam habet esse: & ideo potest considerari in se, sine respectu ejus ad Deum; & sic invenitur non habens esse. Sed Filius Dei est ipsa relatio secundum quam habet esse à Patre, & ipsa relatio est ipsum esse: & ideo non potest Filius considerari sine respectu ad Patrem, ut invenitur in se non habens esse, vel potens in nihilum decidere.

ARTICULUS II.

Utrum Christus sit creatura.

III. P. quæst. xvi. art. 4. & Lib. IV. contr. Gent. cap. xlviii.

1. **A**D secundum sic proceditur. Videtur quod Christus sit creatura. Leo Papa: (a) *Nova, & inaudita conventio. Deus qui erat, & qui est, fit creatura*. Sed illud quod Deus fit, potest de Christo prædicari. Ergo Christus est creatura. Damascenus etiam dicit de Christo, quod non scandalizabitur ad nomen creaturæ.

2. Præterea. De quocumque prædicatur inferius, & superius. Sed creatura est superius ad hominem. Ergo cum homo prædicetur de Christo, creatura de ipso prædicabitur.

Ex Edr. P. Nicol. (a) Nihil tale apud Leonem primum in operibus quæ nunc extant, sed serm. 11. in festo Pentecostes quantum ad creaturæ nomen spectat, æquivalenter sic loquitur. *Si homo ad imaginem Dei factus in sua honore naturæ mansisset, Creator mundi creatura non fieret*. Quod autem subiungitur ex Damasceno, quoad sensum colligi potest vel ex Lib. III. de Fide orth. cap. xiv. vel ex Libro de duabus Christi voluntatibus adversus Acephalos, vel ex oratione de imaginibus; ubi tamen expressa verba non occurrunt quæ hic notantur.